

Seminarium nt. świadczeń 17 grudnia 2009 r., Warszawa

gunnel.vilen@forsakringskassan.se

gunnel.vilen@pensionsmyndigheten.se

(od 1 stycznia 2010 r.)

gunilla.redin@forsakringskassan.se

Seminarium nt. świadczeń 17 grudnia

9:00 otwarcie i wprowadzenie

9:15 artykuły w 1408/71 i 574/72, które mają największy związek ze świadczeniami i zasiłkami rodzinnymi

10:30 krótka przerwa

10:45 ciąg dalszy

12:30 przerwa na lunch

13:15 ciąg dalszy

15:00 – 18:00 (w tym krótka przerwa)

porównanie rozporządzeń 1408/71 i 574/72 oraz rozporządzenia 883/2004 (rozporządzenie stanowiące podstawę prawną) wraz z jego rozporządzeniem wykonawczym (RW)

Seminarium nt. świadczeń 17 grudnia

Państwa członkowskie:

Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Wielka Brytania i Irlandia Północna, Grecja, Węgry, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Holandia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja i Czechy.

Państwa EFTA objęte umową o EOG: Islandia, Lichtenstein, Norwegia.

Specjalna umowa z UE:

Szwajcaria,

Rozporządzenie nr 1408/71, podzielone na tytuły

www.eur-lex.europa.eu/pl/legis/20091101/chap05204020.htm

- **TYTUŁ I, przepisy ogólne, art. 1-12**
- **TYTUŁ II, określenie właściwego ustawodawstwa, art. 13-17a**
- **TYTUŁ III, przepisy szczególne dotyczące różnych grup świadczeń, art. 18-79**
- **TYTUŁ IV, Komisja administracyjna do spraw zabezpieczenia społecznego pracowników migrujących, art. 80-81**
- **TYTUŁ V, Komitet doradczy do spraw zabezpieczenia społecznego pracowników migrujących, art. 82-83**
- **TYTUŁ VI, przepisy różne, art. 84-93**
- **TYTUŁ VII, przepisy przejściowe i końcowe, art. 94-98**
- **Załączniki I-VII**

4 (5) Główne zasady

- **Równego traktowania (art. 3)**
- **Przenoszenia (art. 10)**
- **Sumowania okresów ubezpieczenia (art. 45)**
- **Pro rata temporis (art. 46)**
- **Jedności stosowanego ustawodawstwa (art. 13)**

TYTUŁ I, przepisy ogólne, art. 1-12

Artykuł 1, definicje (1)

- Uchodźca d)
- Bezpaństwowiec e)
- Członek rodziny f)
- Instytucja właściwa o)
- Okresy ubezpieczenia r)

Zakres podmiotowy, art. 2 ust. 1 (2)

Emerytury/renty inwalidzkie

Pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek, które

- **podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich (PC)**
- **są obywatelami jednego z PC lub**
- **są bezpaństwowcami lub uchodźcami zamieszkałymi na terytorium jednego z PC**

Załącznik I, zakres podmiotowy rozporządzenia

- **Sprawa 75/63 Unger, 300/84 van Roosmalen, 66/77 Kuyken, 2/89 Kits van Heijningen**

Zakres podmiotowy, art. 2 ust. 1

Świadczenia osoby pozostającej przy życiu

Zmarły musiał

- być pracownikiem najemnym lub prowadzącym działalność na własny rachunek
- podlegać ustawodawstwu jednego lub kilku PC
- być obywatelem jednego z PC lub
- być bezpaństwowcem lub uchodźcą zamieszkałym na terytorium jednego z PC

Cdn.

Zakres podmiotowy, art. 2 ust. 1

Świadczenia osoby pozostającej przy życiu

Przykład

- Obywatel polski prowadzący działalność na własny rachunek umiera. Jego żona, Chinka, może być uprawniona do polskich świadczeń dla osoby pozostającej przy życiu.

Cdn.

Zakres podmiotowy, art. 2 ust. 2

Świadczenia osoby pozostającej przy życiu

Osoba pozostająca przy życiu musi

- być obywatelem jednego z PC lub
- być bezpaństwowcem lub uchodźcą zamieszkałym na terytorium jednego z PC

pod warunkiem, że zmarły

- podlegał ustawodawstwu jednego lub kilku PC
- był pracownikiem najemnym lub prowadzącym działalność na własny rachunek

N.B.! Rozporządzenie nr 859/2003 obywatele państw trzecich

Zakres podmiotowy, art. 2 ust. 2

- **Świadczenia osoby pozostającej przy życiu**
- **Przykład**
- Polska wdowa jest uprawniona do świadczenia pod warunkiem, że jej zmarły mąż, Amerykanin podlegał ustawodawstwu jednego lub kilku PC jako pracownik najemny lub prowadzący działalność na własny rachunek

Zakres podmiotowy 20030601 (859/2003)

- Obywatele państw trzecich legalnie zamieszkujący na terytorium jednego z PC
- którzy pracowali lub pracują w innym PC lub
- którzy pracowali lub pracują w dwóch lub więcej PC (przynajmniej w dwóch PC).

Zasada równego traktowania, art. 3 (4)

- Osoba, do której stosuje się rozporządzenie oraz zamieszkująca w PC podlega tym samym obowiązkom oraz korzystają z tych samych praw wynikających z ustawodawstwa każdego PC na tych samych warunkach co obywatele tego państwa

Zakres przedmiotowy, art. 4 (3)

Rozporządzenie stosuje się do wszystkich przepisów dotyczących świadczeń, obejmujących

- renty inwalidzkie (rozdział 2,3)
- emerytury (rozdział 3)
- świadczenia dla osób pozostających przy życiu (rozdział 3)
- oraz inne świadczenia, jak np.
- świadczenia z tytułu śmierci (rozdział 5)
- świadczenia rodzinne (rozdział 8)
- cdn.

Zakres przedmiotowy, art. 4 (3)

Rozporządzenia nie stosuje się do

- **specjalnych, nieskładkowych świadczeń** określonych w **Załączniku II**, ani do
 - **pomocy społecznej i opieki zdrowotnej** ani do **systemów świadczeń dla ofiar wojny lub jej skutków**
- (Rozporządzenie 1612/68))**

Deklaracja PC w sprawie zakresu Rozporządzenia, artykuł 5 (9)

- Każde PC określi swoje ustawodawstwo w oświadczeniach, które zostaną notyfikowane i publikowane zgodnie z art. 97.

Konwencje w sprawie zabezpieczenia społecznego zostają zastąpione przez rozporządzenie, art. 6-8 (8)

Wyjątki

- przepisy konwencji w sprawie zabezpieczenia społecznego wymienionych w Załączniku III
- nowe konwencje mogą być dołączone

Objęcie ubezpieczeniem dobrowolnym lub fakultatywnym kontynuowanym art. 9 (14.3)

- Niektóre PC posiadają w swoim ustawodawstwie przepisy, które dopuszczają objęcie ubezpieczeniem dobrowolnym lub fakultatywnym kontynuowanym.
- Jeśli przepisy te uzależniają objęcie ubezpieczeniem od zamieszkiwania na terytorium danego PC, zamieszkiwanie na terytorium innego PC musi być rozważone pod warunkiem, że osoba podlegała w jakimkolwiek okresie przepisom pierwszego PC jako pracownik najemny lub osoba pracująca na własny rachunek.

Przenoszenie (uchylenie klauzul zamieszkania), art. 10 (7)

- Świadczenia pieniężne (z tytułu starości, renty inwalidzkiej, dla osób pozostałych przy życiu, z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej) **muszą zostać wypłacone** w tej samej kwocie **niezależnie od miejsca zamieszkania**
- (z wyjątkiem świadczeń określonych w Załączniku IIa)

Zakaz kumulacji świadczeń 12 (10)

- Zasada ogólna, art. 12
- Świadczenia, art. 46 lit. b-c
- Świadczenia rodzinne, art. 77, 78 i 79, 1408/71 oraz art. 10, 574/72

Zakaz kumulacji świadczeń, art. 12

- Osoba nie może mieć prawa do kilku świadczeń tego samego rodzaju za ten sam okres ubezpieczenia obowiązkowego, z wyjątkiem praw do świadczeń.

Właściwe ustawodawstwo, art. 13-17

- **Art. 13:** osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego PC = ustawodawstwu tego państwa, gdzie osoba pracuje, niezależnie od miejsca zamieszkania (lex loci laboris)
- **Pracownicy skierowani do wykonywania pracy na terytorium innego PC** = podlegają ustawodawstwu „wysyłającego” PC (1+1 rok)
- **Wyjątki:** praca w charakterze pracownika najemnego w jednym PC i jako osoba pracująca na własny rachunek w innym PC = jednocześnie podlega ustawodawstwu dwóch PC (załącznik VII)

Właściwe ustawodawstwo, art. 13-17 (11-16)

- **Art. 14-16:** zasady szczególne
- Osoby zwykle zatrudnione na terytorium dwóch lub więcej PC
- = podlegają ustawodawstwu PC w którym zamieszkuje, pod warunkiem, że tam wykonuje pracę
- Zasady dotyczące ubezpieczenia dobrowolnego
- Zasady dotyczące misji dyplomatycznych
- **Art. 17:** wyjątki od przepisów art. 14-16

Trzy rodzaje systemów świadczeń w Unii Europejskiej

- **system model A**
- **system model B**
- **system model B/C**

Trzy rodzaje systemów świadczeń w Unii Europejskiej

- **System model A** = system ubezpieczenia zdrowotnego gdzie świadczenia nie są zależne od okresów ubezpieczenia/zamieszkania ale wymagają aby osoba była ubezpieczona w chwili realizacji ryzyka

Trzy rodzaje systemów świadczeń w Unii Europejskiej

- **System model B** = system ubezpieczenia gdzie świadczenia są zależne od rzeczywistych okresów ubezpieczenia/zamieszkania

Trzy rodzaje systemów świadczeń w Unii Europejskiej

- **System model B/C** = system ubezpieczenia gdzie świadczenia są zależne od rzeczywistych i teoretycznych okresów ubezpieczenia/zamieszkania

Rozdział 2 inwalidztwo = System A

- Rozdział 2 rozporządzenia nr 1408/71 ma zastosowanie wyłącznie do osób które podlegały lub podlegają ustawodawstwu dwóch lub więcej PC, w świetle których kwota świadczeń z tytułu inwalidztwa nie jest zależna od długości okresów ubezpieczenia (Art. 37)
- Osobie przysługuje świadczenie tylko z państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo było właściwe w chwili, gdy wystąpiła niezdolność do pracy (Art. 39)

System model A połączony z systemami model B/C, rozdział 3

- Osoba, która podlegała lub podlega ustawodawstwu dwóch lub więcej PC, z których przynajmniej jedno nie stosuje systemu model A otrzyma w zamian świadczenia zgodnie z rozdziałem 3 (art. 40)
- Wszystkie systemy A PC muszą być określone w Załączniku IV, część A Rozporządzenia 1408/71
- Polskie ustawodawstwo dotyczące świadczeń z tytułu inwalidztwa uważa się za system B

Naliczanie proporcjonalne świadczeń, art. 46 (52) (rozdział 3)

Instytucja właściwa naliczy wysokość świadczeń zgodnie z

- ustawodawstwem krajowym, jeśli to możliwe oraz
- według metody proporcjonalnej

Wyliczenie zgodnie z ustawodawstwem krajowym, rozdział 3

- **Polski pracownik przepracował w Szwecji 10 lat. Pracował także 14 lat w Polsce. Otrzymuje odszkodowanie z tytułu choroby, wynikające z dochodu, w wysokości 90 500 SEK oraz 20 000 SEK z Polski.**
- **$90\ 500 - 20\ 000 = 75\ 000$ SEK**

Naliczanie proporcjonalne świadczeń (rozdział 3)

Instytucja właściwa naliczy wysokość świadczeń w dwóch etapach

- **kwota teoretyczna** dla sytuacji, gdzie wszystkie okresy ubezpieczenia/zamieszkania zostały wypełnione pod działaniem ustawodawstwa PC, któremu osoba podlegała, zostały wypełnione w danym państwie oraz<
- **kwota rzeczywista** gdzie kwotę teoretyczną mnoży się przez liczbę okresów wypełnionych pod działaniem ustawodawstwa państwa właściwego i dzieli się przez wszystkie wypełnione okresy

Naliczanie proporcjonalne świadczeń - rozdział 3

- Szwedzkie odszkodowanie z tytułu choroby zgodne z ustawodawstwem krajowym = 70500 SEK
- Kwota teoretyczna: 90 500
- Kwota rzeczywista: $90500 \times 10/24 = 37708$ SEK
- Do porównania z kwotą naliczoną zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

Naliczanie proporcjonalne świadczeń - rozdział 3

Zgodnie z ustawodawstwem szwedzkim:
pełne odszkodowanie gwarancyjne w formie świadczenia z tytułu inwalidztwa wynosi $2,40 \times$ kwota bazowa (w podanym przykładzie 40300) \times liczba lat zamieszkania. 40 lat potrzeba do pełnego odszkodowania gwarancyjnego. Minimalny okres to 3 lata.

Naliczanie proporcjonalne świadczeń - rozdział 3

Polski pracownik przepracował w Szwecji 10 lat. Pracował także 14 lat w Polsce. W wieku 40 lat staje się niepełnosprawny i składa wniosek o przyznanie renty inwalidzkiej. Ponieważ spełnia wymogi zarówno polskiej jak i szwedzkiej renty, nie zachodzi potrzeba kumulacji okresów ubezpieczenia zgodnie z art. 45 ust. 1. Oznacza to, iż naliczamy świadczenia zgodnie z ustawodawstwem krajowym i zgodnie z metodą proporcjonalną.

Naliczanie proporcjonalne świadczeń - rozdział 3

Odszkodowanie gwarancyjne zgodne z ustawodawstwem krajowym

- $23/40 \times 2.40 \times 40300 = 55614 - 70500 \text{ SEK} = 0 \text{ SEK}$

-

- *Teoretyczna kwota:*

- $40/40 \times 2.40 \times 40300 = 96720 - 90500 = 6220 \text{ SEK}$

Kwota rzeczywista: $10/24 \times 6220 = 2592 \text{ SEK}$

Kwota całkowita wynosi $70500 + 2592 = 73092 \text{ SEK}$

Rozdział 3

Rozdział 3 stosuje się do ustawodawstwa dotyczącego

- emerytur
- świadczeń dla osoby pozostającej przy życiu
- świadczeń z tytułu inwalidztwa, gdzie osoba podlegała lub podlega różnym ustawodawstwom, z których przynajmniej jedno nie jest systemem model A

Przepisy ogólne w przypadku gdy osoba podlegała lub podlega ustawodawstwu dwóch lub więcej PC, art. 44 1408/71 (art. 49)

Wniosek o przyznanie świadczeń wniesiony w jednym PC będzie miał zastosowanie dla wszystkich ustawodawstw którym osoba podlegała lub podlega...

(Rozporządzenie 574/72 art. 36 (90) i 41)

Cdn.

Przepisy ogólne w przypadku gdy osoba podlegała lub podlega ustawodawstwu dwóch lub więcej PC, art. 44 1408/71 (art. 49)

wyjątki

- wnioskodawca życzy sobie, aby odroczone ustalenie wysokości świadczeń emerytalnych
- lub nie spełnia warunków określonych we wszystkich ustawodawstwach, którym podlegał lub podlega

Uwzględnianie okresów ubezpieczenia/zamieszkania zakończonych zgodnie z ustawodawstwem innego PC, art. 45 ust. 1 1408/71

W sytuacji, gdy nabycie prawa do świadczeń wymaga określonej liczby okresów ubezpieczenia/zamieszkania, te okresy zakończone zgodnie z ustawodawstwem innego PC muszą być wzięte pod uwagę.

Uwzględnianie okresów ubezpieczenia/zamieszkania zakończonych zgodnie z ustawodawstwem innego PC, art. 15 rozporządzenia 574/72

Jeśli okres obowiązkowego ubezpieczenia zakończony zgodnie z ustawodawstwem jednego państwa członkowskiego koliduje z okresem dobrowolnego (albo fakultatywnego kontynuowanego) ubezpieczenia zakończonego zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego, tylko to pierwsze jest brane pod uwagę;

Uwzględnianie okresów ubezpieczenia/zamieszkania zakończonych zgodnie z ustawodawstwem innego PC, art. 45 ust. 5 1408/71

W sytuacji, gdy nabycie prawa do świadczeń jest zależne od ubezpieczenia osoby w chwili realizacji ryzyka, warunek ten będzie uważać się za spełniony, jeśli w tym czasie osoba podlega ustawodawstwu jakiegokolwiek innego PC.

Naliczanie świadczeń, art. 46, 1408/71 (52)

Instytucja właściwa naliczy wysokość świadczeń w dwóch etapach

- zgodnie z ustawodawstwem krajowym, jeśli to możliwe oraz
- zgodnie z metodą proporcjonalną

Naliczanie proporcjonalne świadczeń, art. 46, 1408/71

Naliczania proporcjonalnego dokonuje się w dwóch etapach

- **kwota teoretyczna** dla sytuacji, gdzie wszystkie okresy ubezpieczenia/zamieszkania zostały wypełnione pod działaniem ustawodawstwa PC, któremu osoba podlegała, zostały wypełnione w danym państwie oraz
- **kwota rzeczywista** gdzie kwotę teoretyczną mnoży się przez liczbę okresów wypełnionych pod działaniem ustawodawstwa państwa właściwego i dzieli się przez wszystkie wypełnione okresy.

Naliczanie proporcjonalne świadczeń, art. 46, 1408/71

Zgodnie z ustawodawstwem szwedzkim, pełna emerytura gwarancyjna w formie świadczenia emerytalnego wynosi $2,13 \times$ kwota bazowa (w przykładzie na następnej stronie, 40 400) \times liczba lat zamieszkiwania w Szwecji. 40 lat uprawnia do pełnej emerytury gwarancyjnej. Minimalny okres to 3 lata. Emerytura dochodowa pomniejsza emeryturę gwarancyjną.

Naliczanie proporcjonalne świadczeń, art. 46, 1408/71

Polski pracownik przepracował w Szwecji 2 lata. Przez 25 lat pracował w Polsce, a przez 10 lat w Niemczech. W wieku 65 lat wnioskuje o świadczenie emerytalne. Ponieważ spełnia wymogi zarówno polskiej, jak i niemieckiej emerytury, te państwa członkowskie nie muszą kumulować okresów ubezpieczenia zgodnie z art. 45 ust. 1. Oznacza to, że naliczają świadczenia zgodnie z ustawodawstwem krajowym oraz metodą proporcjonalną.

Szwecja musi skumulować okresy ubezpieczenia, by osobie tej przysługiwało prawo do szwedzkiej emerytury, a zatem może wyliczyć świadczenie wyłącznie metodą proporcjonalną.

Naliczanie świadczenia zgodnie z ustawodawstwem szwedzkim

Przykład:

Polak zamieszkiwał w Szwecji przez **3 lata**, a jego okres ubezpieczenia w Polsce wynosi 15 lat. Jego szwedzka emerytura zgodnie z ustawodawstwem krajowym wynosi:

$$3/40 \times 2,13 \times 40\,300 = 6\,438 \text{ SEK}$$

metodą proporcjonalną:

$$\textit{teoret. kwota: } 18/40 \times 2,13 \times 40\,300 = 38\,628$$

$$\textit{rzeczywista kwota: } 3/18 \times 38\,628 = 6\,438 \text{ SEK}$$

Naliczanie proporcjonalne świadczeń, art. 46, 1408/71

Danej osobie przysługuje najwyższa kwota świadczenia wyliczona zgodnie z ust. 1 i 2.

Przepisy ogólne dotyczące zmniejszenia świadczenia, art. 46a, 1408/71

Należy uwzględnić:

- świadczenia uzyskane zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego *o ile ustawodawstwo krajowe przewiduje uwzględnianie świadczeń osiągniętych za granicą*
- kwotę tych świadczeń przed potrąceniem podatków itp.
- kwotę tych świadczeń wyłącznie wówczas, gdy świadczenia nie są przyznawane na podstawie ubezpieczenia dobrowolnego.

Przepisy ogólne dotyczące zmniejszenia świadczenia, art. 46a, 1408/71

Definicja

- Świadczenia tego samego rodzaju=świadczenia płatne na podstawie okresu ubezpieczenia/zamieszkania jednej i tej samej osoby*
- Świadczenia różnego rodzaju=świadczenia nieuznawane za świadczenia tego samego rodzaju

*Sprawa 98/94 Schmidt

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń tego samego rodzaju, art. 46b, 1408/71

Przepisy dotyczące zmniejszenia świadczeń nie mają zastosowania do świadczeń wyliczonych metodą proporcjonalną.

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń tego samego rodzaju, art. 46b, 1408/71

Przepisy dotyczące zmniejszenia **stosuje się** do świadczeń obliczonych zgodnie z **ustawodawstwem krajowym**, o ile świadczenie jest:

- świadczeniem, którego wysokość nie jest uzależniona od długości ukończonych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, lub
- świadczeniem, którego wysokość jest ustalona na podstawie okresu hipotetycznego ubezpieczenia lub zamieszkania, **a wówczas**
- świadczenie z drugiego państwa członkowskiego wyliczane jest w ten sam sposób, lub
- jego wysokość nie jest uzależniona od długości ukończonych okresów ubezpieczenia lub zamieszkania.

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń różnego rodzaju, art. 46c, 1/1408

Jeżeli korzystanie ze świadczeń różnego rodzaju pociąga za sobą zmniejszenie dwóch lub więcej świadczeń wyliczanych zgodnie z ustawodawstwem krajowym, kwoty, które nie będą wypłacane w przypadku ścisłego zastosowania przepisów przewidzianych w tym ustawodawstwie, dzieli się przez liczbę świadczeń podlegających zmniejszeniu.

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń różnego rodzaju, art. 46c ust. 1, 1/1408

Dana osoba uprawniona jest do niezmnieszonego świadczenia z państwa członkowskiego A w wysokości 5 000 euro. Uzyskuje również świadczenie różnego rodzaju od państwa członkowskiego B w wysokości 2 000 euro. To drugie świadczenie zmniejsza dwa świadczenia.

Kwotą która nie będzie wypłacana w przypadku ścisłego zastosowania przepisów państwa członkowskiego A jest kwota 2 000 euro. Oznacza to, że kwota $2\ 000:2=1\ 000$ euro zmniejszy świadczenie, a dana osoba uzyska 4 000 euro od państwa członkowskiego A.

Z kolei, gdyby świadczenie od państwa członkowskiego B wynosiło 6 000 euro, kwotą która nie będzie wypłacana w przypadku ścisłego zastosowania przepisów państwa członkowskiego A jest kwota 5 000 euro, a zatem 5 000 należy podzielić przez 2. Dana osoba otrzyma $5\ 000 - (5\ 000:2)= 2\ 500$ euro.

Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji świadczeń różnego rodzaju, art. 46c ust. 2, 1408/71

Jeżeli świadczenie obliczone jest metodą proporcjonalną, świadczenia różnego rodzaju należne od innych Państw Członkowskich uwzględniane są proporcjonalnie do okresów ubezpieczenia i/lub zamieszkania. Oznacza to, że jeżeli świadczenie wyliczane jest 40/40, zmniejszenie również wynosi 40/40, tj. można potrącić całość kwoty.

Przepisy dodatkowe, art. 47, 1408/71

Jeżeli całkowita długość okresów ubezpieczenia i zamieszkania jest dłuższa niż maksymalny okres wymagany przez ustawodawstwo jednego z Państw Członkowskich w celu otrzymania świadczenia w całości, uwzględnia się ten maksymalny okres.

Przykład, art. 47, 1408/71

Polak mieszkający w Szwecji podlegał ustawodawstwu:

- Szwecji – 25 lat, wiek emerytalny 65 lat
- Finlandii – 20 lat, wiek emerytalny 65 lat.

W wieku 65 lat wnioskuje o świadczenie emerytalne od Szwecji.

Szwecja oblicza zgodnie z **ustawodawstwem krajowym**

$25/40 \times 2,13 \times 40\ 300 = 53\ 649\ \text{SEK}$

Kwota teoretyczna: $40/40 \times 2,13 \times 40\ 300 = 85\ 839\ \text{SEK}$

Rzeczywista kwota: $25/40 \times 85\ 839 = 53\ 649\ \text{SEK}$

Okresy ubezpieczenia lub zamieszkania krótsze niż jeden rok, art. 48, 1408/71

- Jeżeli dana osoba podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego przez okres krótszy niż rok, takie państwo członkowskie nie musi przyznawać jej świadczeń, jeżeli sam taki okres nie uprawnia do świadczenia zgodnie z ustawodawstwem krajowym; jednakże
- Jeżeli taka osoba nie ukończyła przynajmniej jednego roku w dowolnym państwie członkowskim, świadczenia są przyznawane wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych państw, którego warunki są spełnione, tak jak gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia lub zamieszkania zostały ukończone z uwzględnieniem ustawodawstwa tego państwa.

Ustalanie wysokości świadczeń w przypadku, gdy zainteresowany nie spełnia równocześnie warunków przewidzianych przez wszystkie ustawodawstwa, którym podlegał, art. 49, 1408/71

Każda z instytucji właściwych, stosująca ustawodawstwo, którego warunki są spełnione, ustala wysokość należnego świadczenia zgodnie z art. 46.

Wyjątek:

Jeżeli zainteresowany spełnia warunki wymagane przez ustawodawstwo co najmniej dwóch państw i nie zachodzi potrzeba sumowania okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych z uwzględnieniem ustawodawstwa, którego warunki nie są spełnione, okresy te nie są uwzględniane...

c.d.n.....

Ustalanie wysokości świadczeń w przypadku, gdy zainteresowany nie spełnia równocześnie warunków przewidzianych przez wszystkie ustawodawstwa, którym podlegał, art. 49, 11408/71

Główna zasada: Wysokość należnego świadczenia jest ustalana zgodnie z art. 46 we wszystkich państwach członkowskich, w których istnieje takie prawo bez zastosowania przepisów art. 45. Oznacza to, że uwzględnia się wszystkie okresy zakończone we wszystkich państwach członkowskich.

Wyjątek: Jeżeli zainteresowany spełnia warunki co najmniej dwóch państw członkowskich bez zastosowania art. 45, uwzględnia się okresy ukończone w państwach członkowskich, których warunki nie zostały spełnione.

Przykład, art. 49, 11408/71

Osoba zamieszkała w Szwecji podlegała ustawodawstwu:

- Szwecji - 15 lat (min. wymóg 3 l*, wiek emerytalny 65 l)
- Niemiec - 10 lat (min. wymóg 5 l, wiek emerytalny 65 l)
- Norwegii - 4 lata (min. wymóg 3 l, wiek emerytalny 67 l)

W wieku 65 lat wnioskuje o świadczenie emerytalne od Szwecji.

*l=lata

Przykład, art. 49, 11408/71

Szwecja wylicza:

- **kwotę teoretyczną:** $25/40 \times 2,13 \times 40\ 300 = 53\ 649$ SEK
- **kwotę rzeczywistą:** $15/25 \times 53\ 649 = 32\ 189$ SEK.
- Gdy dana osoba osiąga wiek 67 lat, szwedzka emerytura musi zostać przeliczona.
Wówczas
- **kwota teoretyczna** wyniesie $29/40 \times 2,13 \times 40\ 300 = 62\ 233$ SEK a
- **kwota rzeczywista** wyniesie $15/29 \times 62\ 233 = 32\ 189$ SEK.

Przyznanie dodatku, art. 50, 1408/71

W przypadku gdy całkowita kwota świadczeń płatnych zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, któremu dana osoba podlegała, nie osiąga minimalnej kwoty określonej przez państwo członkowskie, na którego terytorium zamieszkuje ta osoba, takie państwo członkowskie ma obowiązek wypłacić dodatek.

Wypadki przy pracy i choroby zawodowe, art. 52, 1408/71

Państwo właściwe to państwo, w którym dana osoba jest ubezpieczona (jako pracownik) w momencie wystąpienia wypadku lub choroby zawodowej.

Zamieszkanie w innym państwie członkowskim

Jeżeli dana osoba mieszka w innym państwie członkowskim, jest uprawniona do:

- świadczeń rzeczowych od państwa członkowskiego zamieszkania na koszt państwa właściwego
- świadczeń pieniężnych od państwa właściwego

Wypadek w drodze do lub z pracy, art. 56, 1408/71

Wypadek zaistniały w drodze do lub z pracy, który nastąpił na terytorium innego państwa członkowskiego, uważa się za wypadek, który nastąpił na terytorium państwa właściwego.

Świadczenia w razie choroby zawodowej, art. 57, 1408/71

Jeżeli osoba, u której rozpoznano chorobę zawodową, wykonywała z uwzględnieniem ustawodawstwa dwóch lub kilku Państw Członkowskich pracę, która poprzez swój charakter mogła spowodować tę chorobę, świadczenia, o które ta osoba lub osoby pozostałe po niej mogą się ubiegać, przyznawane są wyłącznie na podstawie ustawodawstwa ostatniego z tych państw, którego warunki są spełnione.

Ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych, art. 58, 1408/71

Jeżeli ustawodawstwo państwa właściwego przewiduje ustalanie wysokości świadczeń pieniężnych na podstawie przeciętnego wynagrodzenia, ustala jego wysokość wyłącznie na podstawie wynagrodzenia, którego uzyskanie zostało potwierdzone, w trakcie okresów ukończonych z uwzględnieniem tego ustawodawstwa.

Koszt przewozu osoby, art. 59, 1408/71

Jeżeli ustawodawstwo państwa właściwego przewiduje ponoszenie kosztów przewozu osoby bądź do miejsca zamieszkania, bądź do szpitala, ponosi koszty przewozu do odpowiedniego miejsca na terytorium innego Państwa Członkowskiego, które zamieszkuje poszkodowany.

Pogłębienie się choroby zawodowej, art. 60, 1408/71

W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej, z tytułu której dana osoba otrzymała świadczenie w państwie członkowskim A, po czym podjęła pracę zawodową w państwie członkowskim B, a praca ta nie mogła pogłębić danej choroby, państwo członkowskie A obowiązane jest ponosić wszelkie koszty świadczeń.

W przypadku, gdy praca w państwie członkowskim B mogła spowodować pogłębienie danej choroby, państwo członkowskie B obowiązane jest wypłacić dodatek.

Świadczenia dla dzieci pozostających na utrzymaniu emerytów lub rencistów, art. 77 i 79, 1408/71

Osoby otrzymujące emerytury, renty inwalidzkie, renty z tytułu wypadku przy pracy lub z tytułu choroby zawodowej, uprawnione są do otrzymywania świadczeń rodzinnych na rzecz swoich dzieci niezależnie od tego, na terytorium którego państwa członkowskiego zamieszkuje emeryt bądź rencista lub zamieszkują jego dzieci...

Oznacza to, że państwo właściwe może być zmuszone do eksportowania świadczeń do innego państwa członkowskiego.

Rozdział 8 Świadczenia dla dzieci pozostających na utrzymaniu emerytów lub rencistów oraz dla sierot, art. 77-79, 1408/71

Rozdział 8 ma zastosowanie do sierot, o ile zmarły rodzic podlegał ustawodawstwu:

- Belgii,
- Danii,
- Francji,
- Irlandii,
- Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

(**Załącznik VIII** Systemy, które przewidują jedynie zasiłki rodzinne lub uzupełniające albo specjalne zasiłki dla sierot)

Świadczenia dla dzieci pozostających na utrzymaniu emerytów lub rencistów, art. 77 i 79, 1408/71

Emerytowi lub renciście, któremu świadczenie przysługuje na podstawie ustawodawstwa tylko jednego państwa członkowskiego, przyznawane są świadczenia niezależnie od tego, na terytorium którego państwa członkowskiego zamieszkuje...

Świadczenia dla dzieci pozostających na utrzymaniu emerytów lub rencistów, art. 77 i 79, 1408/71

Emerytowi lub renciście, któremu świadczenie przysługuje na podstawie ustawodawstw kilku państw członkowskich, przyznawane są świadczenia zgodnie z ustawodawstwem państwa, na którego terytorium zamieszkuje, jeżeli prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje na podstawie ustawodawstwa tego państwa (N.B. art. 79).

W innych przypadkach, świadczenie przysługuje zgodnie z ustawodawstwem tego z państw członkowskich, któremu zainteresowany podlegał najdłużej, w porządku malejącej długości okresów ubezpieczenia, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa...

Świadczenia dla sierot, art. 78 i 79, 1408/71

Zasiłki rodzinne, uzupełniające lub specjalne zasiłki dla sierot przyznawane są dla sieroty, której zmarły rodzic podlegał ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, niezależnie od tego, na terytorium którego państwa członkowskiego zamieszkuje sierota...

Świadczenia dla sierot, art. 78 i 79, 1408/71

Zasiłki rodzinne, uzupełniające lub specjalne zasiłki dla sierot przyznawane są dla sieroty, której zmarły rodzic podlegał ustawodawstwu kilku państw członkowskich, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa członkowskiego, na którego terytorium zamieszkuje sierota, jeżeli prawo do świadczeń przysługuje na podstawie ustawodawstwa tego państwa (N.B. art. 79).

W innych przypadkach, świadczenie przysługuje zgodnie z ustawodawstwem tego z państw członkowskich, któremu zmarły rodzic podlegał najdłużej, w porządku malejącej długości okresów ubezpieczenia, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa...

Świadczenia dla sierot, art. 78 i 79, 1408/71

W przypadku gdy kilka państw członkowskich okaże się właściwymi, przy jednakowej długości okresów ubezpieczenia, świadczenia przyznawane są zgodnie z ustawodawstwem tych państw członkowskich, którym zmarły podlegał ostatnio.

Przepisy przejściowe, art. 94 ust. 1-2

- Rozporządzenie nie daje podstawy do nabycia jakichkolwiek praw za okres poprzedzający dzień 1 maja 2004 r.
- Prawo nabywa się nawet jeżeli odnosi się ono do zdarzenia, które nastąpiło przed datą wdrożenia niniejszego rozporządzenia
- Każdy okres ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, ukończony zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego przed dniem 1 maja 2004 r. jest uwzględniany dla celów ustalenia praw nabytych na podstawie przepisów rozporządzenia.

Przepisy przejściowe, art. 94 ust. 4-5

- Każde świadczenie, które nie zostało ustalone ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania zainteresowanego, zostaje na jego wniosek ustalone od dnia...
- Prawa osób, które przed dniem... uzyskały świadczenie, mogą zostać zmienione na ich wniosek.

Przepisy przejściowe, art. 94 ust. 6-7

- Jeżeli wniosek określony w ust. 4 lub 5 zostaje przedłożony w terminie dwóch lat od dnia..., prawa nabyte na podstawie niniejszego rozporządzenia nabywa się, począwszy od tej daty.
- Jeżeli taki wniosek jest wniesiony **po** upływie terminu dwóch lat, prawa nieutracone lub prawa nieprzedawnione są nabywane, począwszy od daty przedłożenia wniosku, z wyjątkiem sytuacji, gdy stosuje się korzystniejsze przepisy ustawodawstwa któregośkolwiek państwa członkowskiego.

Rozporządzenie nr 574/72, art. 111 ust. 1

W przypadku gdy w czasie ustalania świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości lub śmierci (emerytury i renty) instytucja państwa członkowskiego wypłaciła beneficjentowi kwotę wyższą niż ta, do której był uprawniony, instytucja ta może zwrócić się do instytucji innego z państw członkowskich, zobowiązanych do wypłaty świadczeń na rzecz tego beneficjenta, o potrącenie nadpłaty z wypłacanych mu kwot.

Ta ostatnia instytucja przekazuje potrąconą kwotę instytucji będącej wierzycielem.

Rozporządzenie nr 574/72, art. 111 ust. 2

W przypadku gdy instytucja państwa członkowskiego wypłaciła beneficjentowi kwotę wyższą od tej, do której jest uprawniony, instytucja ta może, na warunkach i w granicach przewidzianych stosowanym przez nią ustawodawstwem, zwrócić się do instytucji innego państwa członkowskiego, zobowiązanego do świadczeń na rzecz tego beneficjenta, o potrącenie nadpłaty z wypłacanych mu kwot.

Ta ostatnia instytucja dokonuje potrącenia na warunkach i w granicach przewidzianych dla takiego potrącenia ustawodawstwem przez nią stosowanym tak, jakby to ona wypłaciła nienależną kwotę, i przekazuje potrąconą kwotę instytucji będącej wierzycielem.

Rozporządzenie nr 574/72, art. 111 ust. 3

Jeżeli dana osoba korzystała z pomocy na terytorium państwa członkowskiego A przez okres, przez który miała prawo do świadczeń na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego B, to organ, który udzielał pomocy, może wystąpić do instytucji państwa członkowskiego B o potrącenie kwoty wydatkowanej tytułem pomocy z kwot wypłacanych wyżej wymienionej osobie przez tę instytucję.

Rozporządzenie nr 574/72, art. 118 ust. 1

W przypadku gdy prawo do emerytury lub renty powstało przed dniem 1 maja 2004 r. (kiedy Polska została członkiem UE) i gdy wniosek o emeryturę lub rentę nie został rozpatrzony przed tą datą:

1. za okres poprzedzający dzień 1 maja 2004 r. świadczenie zostaje przyznane zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem
2. za okres rozpoczynający się w dniu 1 maja 2004 r. świadczenie zostaje przyznane zgodnie z rozporządzeniem nr 574/72
3. jeżeli kwota obliczona zgodnie z przepisami określonymi w punkcie 1) jest wyższa od kwoty obliczonej zgodnie z przepisami zawartymi w punkcie 2), zainteresowany korzysta w dalszym ciągu ze świadczeń w kwocie obliczonej zgodnie z przepisami określonymi w punkcie 1).

Rozporządzenie nr 883/2004 (rozporządzenie podstawowe)

2 najważniejsze różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 1408/71 a 883/2004

- Nie ma już wymogu pracy, art. 2 883/2004
- **Wszelkie informacje pomiędzy państwami członkowskimi** będą przekazywane drogą elektroniczną od dnia 1 maja 2012 r.

Okres przejściowy wynoszący dwa (2) lata, podczas którego państwa członkowskie mogą stosować zarówno formularze elektroniczne, jak i papierowe

Rozporządzenie nr 883/2004 (rozporządzenie podstawowe)

- Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 1408/71 a 883/2004
- **Art. 2:** ze względu na ustanie wymogu pracy, artykuł zyskał nowe ramy.
- **Art. 3:** świadczenia przedemerytalne
- **Art. 5: *nowość!*** równe traktowanie świadczeń, dochodów, okoliczności lub zdarzeń
- **Art. 6:** sumowanie okresów
- **Art. 7: uchylenie zasad dotyczących miejsca zamieszkania**

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

- Art. 11-16, (13-17) właściwe ustawodawstwo
- Art. 11 (13) właściwe ustawodawstwo tylko jednego państwa członkowskiego *bez wyjątku* (11e w przypadku emerytów i rencistów)
- Art. 12 (14) pracownicy najemni **24 miesiące**
- Art. 13 (14) praca w dwóch lub więcej państwach członkowskich
- Art. 16 (17) wyjątki

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

Nowe brzmienie art. 52 (wcześniej art. 46)

Świadczenie niezależne = świadczenie przyznawane na podstawie prawa krajowego

N.B! nie musi to oznaczać, że świadczenie nie jest zależne od okresu ubezpieczenia lub zamieszkania

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

Zbieg świadczeń różnego rodzaju

Instytucje właściwe dzielą kwoty świadczeń przez liczbę świadczeń podlegających wspomnianym zasadom.

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

Art. 59 ust. 1 Ponowne obliczenie i rewaloryzacja świadczeń. **NOWE** zmiany dot. m.in. stanu cywilnego osób zainteresowanych

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

Świadczenia i zasiłki rodzinne ujęte w jednym rozdziale, tj. w rozdziale 8

Inne istotne różnice pomiędzy rozporządzeniem nr 574/72 a 987/2009

Art. 4

wszelkie dane przekazywane pomiędzy poszczególnymi instytucjami drogą elektroniczną

W okresie przejściowym wynoszącym dwa (2) lata stosowanie formularzy elektronicznych lub papierowych.

Przepisy rozporządzenia nr 987/2009

Art. 44, uwzględnianie okresów przeznaczonych na wychowywanie dzieckaNOWOŚĆ!

W przypadku gdy w ustawodawstwie państwa właściwego nie bierze się pod uwagę okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka, instytucją odpowiedzialną za uwzględnienie tego okresu jako okresu przeznaczonego na wychowywanie dziecka na podstawie stosowanego przez siebie ustawodawstwa – tak jakby dziecko było wychowywane na terytorium danego państwa członkowskiego – pozostaje instytucja państwa członkowskiego, którego ustawodawstwu zainteresowany podlegał.

Powyższe nie ma zastosowania, jeżeli zainteresowany podlega lub zacznie podlegać ustawodawstwu państwa właściwego w związku z wykonywaniem pracy najemnej lub pracy na własny rachunek.

Przepisy rozporządzenia nr 987/2009

Art. 45 B, wnioski o przyznanie świadczeń

Data złożenia wniosku jest wiążąca dla wszystkich zainteresowanych instytucji, jeżeli wnioskodawca powiadomił o tym, że był zatrudniony lub miał miejsce zamieszkania w innych państwach członkowskich. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku wniosków o przyznanie świadczenia dla osoby pozostającej przy życiu.

Nowość!!!!!!!

Przepisy rozporządzenia nr 987/2009

Art. 45 B, wnioski o przyznanie świadczeń

W przypadku gdy wnioskodawca ubiega się o odroczenie przyznania świadczeń z tytułu starości, zainteresowane instytucje przekazują mu na jego wniosek wszelkie dostępne im informacje, tak aby mógł sam ocenić skutki równoczesnego lub następczego przyznania świadczeń, o które może się ubiegać.

Nowość!!!!!!!